

Formanden: Jeg må anmode om mere ro i salen.

Axel Kristensen: Det er da ganske afgjort den forbedrede tekniske udvikling, der forøger levestandarden, og denne forøgede levestandard er da ikke det samme som, at problemerne er løst. Forpligtelsen til at løse dem stiger med bedre tekniske vilkår, fordi den øgede velstand i højere grad muliggør en højere levestandard; men jo større bebrejdelser må man kunne rette mod dem, der har magten, hvis opgaverne ikke løses.

De ting, jeg i særlig grad har lagt vægt på og nævnt, er for det første boligspørgsmål og byplanlægning og dernæst undervisningsspørgsmål. Vi har lavet mange smukke boligkvarterer. Hvis man inviterer folk ud på en køretur, således som man også somme tider inviterer folketingsmedlemmer, kan man vise dem overordentlig nydelige ting, grønne græsplæner mellem husene, lys og luft. Det ser da smukt ud.

Men sandheden er alligevel den, at hvis et ungt par her i København vil gifte sig — jeg tror, det er ligesådan i andre store byer — skal den unge pige møde med en attest for, at hun skal have et barn, for at de kan få en 2 værelses lejlighed. Boligsituationen i Danmark er således, at mennesker, der er færdige med deres uddannelse og er flyttet hjemmefra, skal have en betydelig alder, før de overhovedet kan få en lejlighed på ét værelse. Den er således, at hvis en mand, der med sin familie har boet i Odense, får erhverv i København, er han stadig ikke boligberettiget i København; familien skal bo i Odense og han i København på et værelse; de bliver splittet og delt. Mange må stadig leve i 2 værelses lejligheder, selv om børnene bliver voksne. Den højtærede boligminister hr. Carl P. Jensen nævnte, at de børnerige familier, når de mistede børnene, skulle flytte hen i mindre lejligheder. Det behøver de sandelig ikke, for de har boet i små lejligheder, selv om de har haft børn, fordi boligsituationen er dårlig. Den højtærede boligminister erkendte faktisk, at boligsituationen ikke var god, altså er disse spørgsmål ikke løst.

Nu vil man måske sige, at det er da både at blæse og have mel i munden, for det ærede medlem hr. Erik Eriksen kritiserede jo, at vi havde forceret boligbygge-

riet for meget. Men i september — ikke som den højtærede økonomiminister sagde i foråret 1959, hvor ingen kunne vide, hvor meget byggeri der var — men i september, hvor man vidste, at der var byggeri nok i gang, gav man boligfondslån, som man ikke behøvede at give for at få bygget; det kan kun have været af hensyn til de sociale boligselskabers beskæftigelse og eksistensmuligheder, og det er klart, at i den situation er dette forkert. Vi er enige om den begrænsede byggemulighed, der har været, men det er da ikke det samme som, at man er tilfreds med de byggemuligheder, der er. Allerede i november 1953 sagde jeg — jeg kunne gå langt tilbage, helt til 1948, jeg har gang på gang sagt det — at man ikke får klaret boligspørgsmålet, før man åbner adgang til at få bygget af andre end de faglærte, fordi man ikke med den faglærte arbejdskraft, der er til rådighed, kan bygge nok, og så er det disse helt urimelige forhold opstået. Jeg har ikke sagt noget sted, at man skulle stoppe produktionen af fjernsynsapparater eller biler. Nej, jeg har sagt, at når der opstår sådanne vanskeligheder, standser man boligbyggeriet, medens man fortsætter med de andre ting. Altså i et land som Danmark, hvor vi taler om gode sociale forhold og vilkår, har vi den situation, at luksusproduktion kan fortsætte, men boligbyggeri begrænses, og det må da være en forkert udvikling.

Havde man fulgt os i 1953 og sagt, at når der ikke er faglærte folk nok, skal de andre have lov til at lave det, således at... (*Arbejdsministeren* [Bundvad]: Hvor vil det ærede medlem tage de ufaglærte fra?)... Det er helt rigtigt, at de ikke er der i øjeblikket på grund af den politik, der i øvrigt er ført; men der har været tale om 10 år, og i 10 år har vi haft 10 pct. arbejdsløse, så der har da været arbejdskraft til byggeriet, hvis man havde ladet dem bygge. Jeg har udtrykkeligt sagt, at jeg bedømmer ikke situationen ud fra 1 eller 1½ år, jeg tager et samlet tidsrum, hvori der har været mulighed for at udrette noget, og i de 10 år kunne der have været bygget væsentligt mere. Hvis det var åbent, ville der blive konkurrence mellem det væsentlige byggeri og luksusproduktionen om, hvem der skulle have arbejdskraften, og